

ידיעות המדור לספריות

- בימים ח'—י"ג בטבת תשי"א — 17—22
 בדצמבר 1950 התקיים מחזור ד' של הקורס
 לספרנים מטעם המדור לספריות של המר"

 כז לתרבות בבית הספר לפעילי ההסתדרות
 בתל-אביב. בקורס השתתפו 43 איש. רובם

 הגדול מההתישבות העובדת. הרצו על הנוש"

 אים הבאים:
- המרכז לתרבות בשעה זו —
 ב. שחר (שוארץ) ; (2 שעות);
 תורת הקיטלוג בלית עבודה
 מעשית — סופיה יודין ; (8 שעות);
 תורת שיטת המיון בלית
 עבודה מעשית — א. גורר
 דינסקי ; (8 שעות);
 טכניקה ספריתית — ר. לוי ; (9 שעות);
 הביבליוגרפיה העברית, ה"

 ביבליוגרפיה והספרן —
 ש. שונמי ; (3 שעות);
 הביבליוגרפיה העולמית
 ואונסקו—ד"ר ח. ברדיין ; (2 שעות);
- ידיעת המולדת — ש. אביצור (2 שעות);
 ספרות העבודה — משה
 ברסלבסקי (2 שעות);
 כמו כן בקרו משתתפי הקורס בספריות
 דלקמן:
 חדרי העיון ע"ש סירקין, ארכיון העבודה,
 הספרייה האמריקאית, הספרייה המרכזית
 והגנוזך בקריה והספרייה הערבית ביפו. מנהלי
 הספריות הסבירו למבקרים את תולדות
 המוסדות האלה, מטרתם ואופן ניהולם ובזה
 אנו מביעים להם את תודתנו העמוקה.
 תערוכה של ספרים וכתבי עת לביבליור
 גרפיה וספרנות סודרה בימי הקורס באחד
 החדרים של ביה"ס ומשתתפי הקורס בקרו
 בה בזמן הפנוי מלמודם.
 המושב השני של מועצת הספרנים
 התקיים ביום כ"ח שבט תשי"א — 4
 בפברואר 1951 בבית-הספר לפעילי ההס"

 תדרות מ-1.30 בצהריים עד 10.30 בערב
 בהשתתפות הח' סופיה יודין, מנהלת הספ"

בהכנה: „ביבליוגרפיה עברית של מדעי הטבע“ מאת י. פלמוני.

הממשלה לא נתנה את ידה למפעלים אלה, וכדי להמשיך בהוצאת „יד לקורא“ וזוהי רות „ספרית הדרכה לספרן“ יש צורך ב־1000 ל"י למחזור ונייר, 2 החוברות, גיד, של „יד לקורא“ לא הופיעו אעפ"י שהן מסור דרות בדפוס זה מזמן, מחמת חוסר נייר, אין הממשלה נותנת ארון קשבת לדרישתנו.

ביקורים בספריות. פעולה מעודדת מהיום הביקורים בספריות מטעם המדור ל־ספריות וחשובים הם מאד להתפתחותן ול־אימוץ הספרן בעבודתו, אבל מחמת חוסר זמן ועבודה מרובה צומצמו הביקורים רק למקומות מספר. הח' א. גורודינסקי, שהתחיל לעבוד במדור עבודה חלקית, ביקר גם הוא בספריות אחדות, אבל גם הוא עסוק בעבודות אחרות ואינו פנוי כל צרכו לביקורים. שיטת המיון בישראל. עבודה קשה ורבת אחריות זו הנעשית ע"י הועדה המסורת של בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי והמדור לספריות התקדמה מאד במשך הזמן הזה, אבל לא הגיעה עדיין לידי סיום. עבודה זו דורשת שיקול דעת ומתינות, כי בה רוצים להניח יסוד או יסודות לשיטת המיון בישראל. בכל זאת יש לקוות שב־חדשים הקרובים נסיים פרשה זו. „קיצור שיטת דיואי“ תורגם לעברית ע"י המדור ומחכה להדפסה. כמו כן מכין המדור בשביל הספרנים חוברת הדרכה לעיון.

„ספרי“ נוסד בפברואר 1949 ועד סוף השנה סיפק לספריות ולמוסדות למעלה מ־50 אלף ספרים. ב־1950 קרוב ל־100 אלף ספרים. ע"י מתן אשראי לזמן ארוך בסכום מים ניכרים הוא מאפשר ריכוז יעיל של קנית ספרים במידה מספקת לספריות חדשות ומתחדשות.

„המחסן“ נוסד בפברואר 1950. הוא מטפל בספרים משומשים, בהספקת ציוד ספרייתי ובכריכות לספרים משומשים. הפדיון הכללי היה עד סוף השנה למעלה מ־5000 ל"י. „המחסן“ סובל מחוסר מקום להתרחבות, דבר המפריע בהתפתחותו.

בסיום הרצאתו הרחיב הח' ר. לוי את דבריו על בעיית עתידה של הספרייה הצבורית בישראל ומלוי תפקידיה החדשים עם קום המדינה. (ראו: „פעילות הספריות“ ב„יד לקורא“ ע' 143).

ריה המרכזית והגנזן במשרד ראש הממשלה וד"ר ח. ברדיין, מגלה המדור לספרות וספרנות במשרד החינוך והתרבות. פתח את המושב הח' ב. שחר (שוארץ) מטעם המרכז לתרבות ועמד על חשיבותה של הספרייה בשעה זו.

הח' לוי, מרכז המדור לספריות, מסר דו"ח על פעולות המדור במשך 14 החדשים מיום כינוס הספרנים עד היום הזה. נוסדו 64 ספריות חדשות ע"י המרכז לתרבות והמדור לעולה. המדור לספריות הפעיל גם גורמים אחרים (הזרמיץ בהתיישבות, מועצות הפרעלים, מועצות אזוריות וכו') כשותפים ל־מפעל זה. עם ייסוד המדור לספריות במשרד החינוך והתרבות הוכפלה העזרה לספריות. הממשלה משתתפת ב־75 ל"י ושאר הגורמים ב־75 ל"י.

בזמן האחרון באו גם המעבדות בדרישה לייסד להן ספריות. הבאנו את הענין לפני המשרד לחינוך ותרבות.

הקורסים לספריות. התקיימו 4 מחזורים לספרנים מתחילים. השתתפו בהם 189 איש. 139 שעות למוד, 48 שעות בקורים בספריות ושיחות חפשיות. השתתפותו של משרד החינוך והתרבות בפעולה זו היתה לצערנו זעומה מאד. ואי־היענות זו מונעת הרחבה והגדלה של קורסים לספרנים, החיוניים ביותר לפיתוח תקין של הספריות והספרנות.

„יד לקורא“ מוקדש כלו לספרנות ובייביבליוגרפיה. תפוצתו אינה גדולה, למרות שהוא כתבי־העת היחידי לספרנות בעברית. הוא טרם חדר לחוגי הספרנים והמורים שמוחוץ לתחום ההסתדרות. הוצאתו לאור מביאה לנו גרעון של מאות ל"י לשנה.

„ספרית הדרכה לספרן“. יצאו לאור עוד 2 חוברות ביבליוגרפיות: „בטבע ובכ"פ" מאת י. פלמוני ו„ספרות יפה עולמית בתרגומיה לעברית“ מאת לאה גולדברג בצ"ח ביבליוגרפיה מאת ר. לוי. גורל תפוצתן של החוברות הביבליוגרפיות כגורל תפוצתו של „יד לקורא“. החזירה לחוגים מעבר לתחום ההסתדרות היא אטית.

מסודרות בדפוס: „ספרות שמושית“ מאת בנייהודה ו„בין הלכה למעשה“ מאת דב סדן.

מוכנות לדפוס: „תרגומי בית“ מאת דב סדן, הטיפול הטכני בספר" עם 56 ציורים מאת מאיר בנייהודה.

הח' ב. שחר הרצה על היחסים בין המר-
נו לתרבות והמדור לספרנות של הממשלה.
ד"ר ת. ברדיין ברך את המועצה בשם
המדור לספרנות וספריות במשרד החנוך
והתרבות ומסר פרטים על פעולתו.
הח' א. גורודינסקי מסר דו"ח על פעולת
הועדה לשיטת מיון.

הח' י. ירושלמי דבר על מחסן המדור
לספריות על היקף פעולתו, לבטיו והדוק
קשריו עם הספריות.
כל החברים לקחו חלק בוכוחים.
עם סיום הוויכוחים נתקבלו ההחלטות
דלקמן:

1. בעקבות הרצאתו של הח' ב. שחר
(שוארץ) על היחסים שבין המרכז לתרבות
לבין משרד החינוך והתרבות בשטח הספ-
ריות מביעה המועצה את קורת רוחה לרגל
הקמת מדור מיוחד לספריות ולספרנות ב-
משרד החינוך והתרבות והיא מצהירה על
נכונותה לתמוך ככל יכלתה במדור ובעבו-
רתו.
2. המועצה סבורה שהמדור לספרנות וספ-
ריות במשרד החינוך והתרבות חייב לפתח
פעולת-פיקוח והדרכה נרחבה על הספריות
בארץ והיא פונה אל משרד החינוך והתר-
בות כי יעמיד לרשות המדור לספריות ול-
ספרנות את כל האמצעים הדרושים לתפ-
קיד זה.

3. המועצה מכירה בצורך הדחוף לקבוע
חוקים נאותים כתנאי מוקדם לפיתוח תקין
של רשת הספריות בארץ והיא פונה אל
המשרד בתביעה ליטול את היוזמה בתחום זה.
ביחוד מפנה המועצה תשומת לב המשרד
לצורך בחקיקת חוק הספר וחוק הספריות.

4. המועצה מעירה את תשומת לב המש-
רד למספר הגדול של נקודות ישוב חדשות
שיש להקים בהן בזמן הקרוב ביותר ספ-
ריות-יסוד. המועצה דורשת מאת המשרד
להתחשב בעובדה שהרבה ישובים דתיים
ובלתי מבוססים סובלים עד היום מחוסר ספ-
ריות ויש לעזור גם להם בנידון זה. עתה
הגיעה כבר השעה לדאוג ליסוד ספריות
במעברות, כפרי עבודה וכיוצא בזה.

5. המועצה סבורה שבתנאינו אין מקום
לשני כתבי עת לספרנות וביבליוגרפיה והיא
מציעה לפני משרד החינוך והתרבות והמר-
נו לתרבות להוציא במשותף כתב עת אחד
לתכלית זו. כן מן הדין הוא לרכוז ולאחד

את האמצעים להקים קורסים להכשרת ספ-
רנים בשלבים שונים, קרן הלוואות לספריות,
פרסומי הדרכה ושאר פעולות העשויות
להקל על מלאכת הקודש של הספרן ביש-
ראל.

הח' ר. לוי ביקר מטעם המדור לספריות
את הספריות שבישובים הבאים: כנרת (הק-
בוצ), בית אלפא, כפר סולד, דן, דפנה,
שמיר, מעין ברוך. בקשר עם ייסוד ספריות
חדשות בקר הח' ר. לוי בנקודות הבאות:
המעברה „בראש פנה“, קרית שמונה (חלסה),
קרית ברוכוב, עמידר ב', סקיה.

הח' א. גורודינסקי ביקר מטעם המדור
לספריות בישובים הבאים: יד מרדכי, מש-
מר העמק (הקבוץ והמוסד החינוכי).

בחדשי ינואר-מרץ 1951 טיפל המדור
לספריות ביסוד ספריות חדשות בנקודות
הבאות: כרמיה (הקמה"א), אחיהוד (מושב
תימני) גבעת עזו (הקבה"א), הר"טוב (מע-
ברה), ברקאי (הקבה"א), געש (הקבה"א),
ראש פנה (מעברה), עין גטעים (ישוב מש-
לט), עמידר ב' (שיכון עולים), קרית ברור
כוב (שכון עולים), סקיה (שכון עולים),
הראל (מושב חיילים), קורנוב (משלט), קרית
שמונה (מעברה), בית קשת (הקבה"א, ספ-
ריה שנשרפה).

המדור לספריות עומד לערוך כינוסים
אזוריים של ספרנים ומרכזי תרבות לקראת
הכינוס הארצי העתידי להתקיים בסוף
תשי"א, לשם ברור בעיות הספריה בהס-
תדרות, פעולת המדור ובחירת הועדות הפו-
עלות ע"י המדור לספריות.

כנוס ספרנים של אזור השומרון הת-
קיים בחדרה בבית ההסתדרות ב-31 במרץ
1951, בהשתתפות הח"ח ר. לוי, וא. גורר
דינסקי מטעם המדור לספריות של המרכז
לתרבות והסברה וד"ר ת. ברדיין מטעם
המדור לספרנות וספריות במשרד החנוך
והתרבות.

הח' יקיר מטעם ועדת התרבות של מ. פ.
חדרה פתח את הכנוס בדברי ברכה והערכת.
הח' ר. לוי סיפר על פעולות המדור ודרש
מהחברים הדוק קשרים עם המדור. באזור
זה, מסר הח' ר. לוי, קיימות 39 ספריות

גליונות הסקר שנשלחו לכל הספריות באלה הימים.

הח' א. גורודינסקי עמד על זה שהספרנים אינם רואים בעבודה בספריה אותה חשיבות שכל מנהל ענף אחר במשק רואה אותה אצלו. כל זמן שלא יתיחס לספריה כלענף תרבותי מהחשובים ביותר — אין לה תקנה. בויכוח הער סיפרו המשתתפים על עניני עבודתם, קשיהם ולבטיהם: בפי כולם חזרה ונשנתה הדרישה להרבות בביקורים מטעם המרכז.

כלליות של הישובים מחוץ ספריות בתי ספר וכדומה (9 מושבים, 9 הקבוץ הארצי, 7 הקבוץ המאוחד, 5 מועצת פועלים, 3 מושבי עולים, 1 העובד הציוני). בספריות אלה גנוז רכוש רב של רבבות ספרים ורבים הם הקוראים, אלא עלינו להעלות יעילותן של הספריות ע"י שפורים ושכלולים, הדרכה וספרי עזר ושמוש.

ד"ר ברדיין ברך את הכנוס בשם המדור ולספריות וספר על פרטי הפעולה של המדור ובקש מהספרנים להחזיר בלי השהיות את